

The Journal of International Lingual, Social and Educational Sciences
Year: 2019, Volume: 5, Number: 1

DOI:1034137/jilses.490129

Geliş Tarihi: 29.11.2018

Received: 29.11.2018

Kabul Tarihi: 29.04.2019

Accepted: 29.04.2019

Makale Türü: Araştırma Makalesi

Research Type: Research Article

Yeni Medyada Nefret Söylemi: YouTube'da Suriyeli Mültecilere Karşı Üretilen Nefret Söylemi Üzerine Bir Araştırma¹

Gözde Kurt²

Özet

İnternetin geniş kitleler tarafından kullanılmaya ve yeni medya platformlarında kullanıcı türevli içeriklerin sayısının artmaya başlaması ile birlikte nefret söylemi yeni boyutlar kazanmaya başlamıştır: Şiddeti teşvik eden, ırkçı, cinsiyetçi, aşağılayıcı, düşmanca, kutuplaştırıcı ve ötekileştirici söylemlere sahip içerikler yeni medya kanallarından dolaşıma girerek çok daha fazla sayıda insana, daha hızlı bir şekilde ulaşabilmektedir. Nefret söylemi literatürüne bakıldığında nefret söylemine en yoğun biçimde maruz kalanların LGBTQIA bireyleri, etnik ve dinsel azınlıklar, yabancılar, göçmenler, mülteciler, kadınlar, engelliler ve çeşitli hastalıklara sahip bireyler olduğu görülmektedir. Son dönemde Suriye'de iç savaş nedeniyle milyonlarca Suriyeli başka ülkelere göç etmiştir. Göç ettikleri ülkelerde geleneksel medya kanallarında olduğu gibi, yeni medya kanallarında da nefret söylemi içeren ifadeler doğrudan Suriyeli mültecilere karşı üretilmektedir. Bu çalışmada Suriyeli mültecilere karşı nefret söylemi içeren YouTube videoları ele alınmakta ve ilgili videolar Van Dijk'in eleştirel söylem analizi yöntemi ile analiz edilmektedir. Çalışmanın amacı, YouTube'da Suriyeli mültecilere karşı üretilen nefret söylemini ve ne gibi söylemlerin ön plana çıktığını ortaya koymaktır. Bu çalışma için yapılan ön araştırmada, Suriyelilerin YouTube videolarında birçok hakaret, iftira, ırkçılık ve düşmanlık içeren söyleme maruz kaldığı, bu anlamda da Suriyeli mültecilerin çevrimiçi nefret söyleminin öznelerinden biri haline geldiği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Nefret söylemi, çevrimiçi nefret söylemi, Suriyeli mülteciler, YouTube

Hate Discourse on New Media: A Study on Hate Discourse Produced Against Syrian Refugees on YouTube

Abstract

Hate speech has begun to gain new dimensions as the Internet is being used by broad masses and the number of user-derived content on new media platforms has begun to gain new dimensions: Contents that promote violence, racist, sexist, derogatory, hostile, polarizing and otherizing discourses reaching out to a greater number of people faster on new media channels and getting into circulation. When we look at the literature of hate speech, it is seen that the people who are most exposed to hate speech are LGBTQIA individuals, ethnic and religious minorities, foreigners, immigrants, refugees, women, people with disabilities and various illnesses. Recently, millions of Syrians migrated to other countries because of civil war in Syria. The expressions containing hate speech on new media channels can be produced directly against these Syrian refugees as well as on traditional media channels in countries where they are migrating. The purpose of the study is to reveal the hate speech produced against Syrian refugees on YouTube and what kind of rhetoric goes into the foreground. In this study, YouTube videos containing hate speech against Syrian refugees are analyzed by Teun A. van Dijk's critical discourse analysis method. A preliminary study for this study shows that Syrians have been exposed to many insults, defamation, racism and hostility on YouTube videos and in this sense Syrian refugees have become one of the subjects of online hate speech.

Keywords: Hate discourse, online hate discourse, Syrian refugees, YouTube

¹ Bu makale Uluslararası ASOS Kongresi'nde (İstanbul, 2018) sunulan sözlü bildirinin genişletilmiş versiyonudur.

² Dr. Öğr. Üyesi, Beykent Üniversitesi, gozdekurt@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0001-7358-9475>

Giriş

Nefret söylemi herhangi bir yerde, herhangi bir kişi tarafından, çeşitli bağlamlar içinde dilsel pratikler üzerinden üretilebilmektedir. Dilsel pratikler ile üretilen nefret söylemi kimi zaman nefret suçunun işlenmesine giden yolda ilk kritik aşama olabilmektedir. Nefret suçu ise önyargı içeren bir motivasyonla bir gruba veya gruba aidiyeti bulunan bireye yönelik cezai bir suçun işlenmiş olmasını gerektirmektedir. (Ataman, 2012:61) Bu anlamda nefret söylemi hafife alınmaması gereken, aksine üretilen nefret söylemleri sonucu bireyleri veya toplulukları hedef alabilen ve toplumsal barışı bozabilecek kapasitede bir söylem türüdür. Birleşmiş Milletler Her Türlü Irksal Ayrımcılığın Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme, Birleşmiş Milletler Medeni ve Siyasal Haklara Dair Uluslararası Sözleşme, Avrupa Konseyi Siber Suçlara Dair Sözleşme, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, Avrupa Sınır Ötesi Televizyon Sözleşmesi ve Avrupa Konseyi'nin (97)20 Sayılı Tavsiye Kararı nefret söylemine ilişkin düzenlemeler içeren uluslararası sözleşmeler ve kararlar arasında bulunmaktadır. Bunlara ek olarak çeşitli bildirgeler ve ek kararlar da mevcuttur. Türk Hukuku'nda ise Türk Ceza Kanunu'nun 216. Maddesi ve 122. Maddesi ifade özgürlüğünün nefret söylemi bağlamında sınırlandırılmasına ilişkin düzenlenmiş olan maddeler arasında bulunmaktadır. Günümüzde nefret söylemi örnekleri yalnızca geleneksel kitle iletişim araçları aracılığıyla değil, çevrimiçi platformlar ve çeşitli internet siteleri aracılığı ile de geniş kitlelere ulaşmaktadır. Çevrimiçi nefret söylemi örnekleri ile internet haberlerinde, sosyal medya ağlarında dolaşıma sokulan çeşitli görsel ve yazılı içeriklerin içinde, ilgili içeriklere yapılan kullanıcı yorumlarında ve kullanıcı türevli içeriklerde sıklıkla karşılaşılmaktadır. (Sayımer ve Derman, 2017:385) Bu anlamda, nefret söylemi eskiye oranla çok daha fazla sayıda kişiye, anlık olarak ve defalarca yeniden dolaşıma sokularak yeni medya ortamları aracılığıyla ulaşmaktadır. Nefret söylemi literatürüne bakıldığında nefret söylemine en yoğun biçimde maruz kalanların LGBTQIA bireyleri, etnik ve dinsel azınlıklar, yabancılar, göçmenler, mülteciler, kadınlar, engelliler ve çeşitli hastalıklara sahip bireyler olduğu görülmektedir. Bu çalışma kapsamında ise, YouTube'da kullanıcı türevli içerik olarak üretilmiş ve Suriyeli mültecilere karşı nefret söylemi içeren video örnekleri üzerinde durulmaktadır. Bilindiği üzere, Suriye'de 2011 senesinde başlayan iç savaş nedeniyle milyonlarca Suriyeli başka ülkelere göç etmiştir. (Mülteci Hakları Derneği, 2019) Göç ettikleri ülkelerde geleneksel medya kanallarında olduğu gibi, yeni medya ortamlarında da nefret söylemi içeren ifadeler doğrudan Suriyeli mültecilere karşı üretilebilmektedir. (Kuş, 2016; Sayımer ve Derman, 2017; Yıldız, 2018) YouTube videolarının izlenme oranları, kullanıcı türevli içerik olarak oluşturulabilme imkânı ve geniş kitlelere kolayca ulaşabilme potansiyeli ve yayılım imkanları göz önünde bulundurulduğunda, nefret söylemi içeren videoların ciddiye alınması gereken içerikler olduğu söylenebilir. Nefret suçunun işlenmesine giden yolda nefret söyleminin kullanılması ile toplumsal zemine nefret tohumları atılmaktadır. Nefret söylemi içeren videolardaki içerikler ve bilgiler kimi zaman gerçeği yansıtmayan dezenformatif ve toplumsal bellek sahasına nefret tohumları ekme amacıyla hazırlanmış manipülatif içeriklerden de oluşabilmektedir. Bu çalışmada örnekleme dahil edilen YouTube videolarında Suriyeli mültecilere karşı üretilen nefret söylemleri ve hangi söylemlerin daha fazla ön plana çıktığını ortaya koymak amaçlanmaktadır. Dünyada en fazla sayıda mülteci barındıran ülkelerden biri olan Türkiye'de, Suriyeli mültecilere karşı üretilen nefret söylemi özellikle YouTube videolarında ve videoya yapılan kullanıcı yorumlarında göze çarpmaktadır. Bunun için, örnekleme dahilinde 10 Mayıs 2016 ile 22 Ekim 2017 tarihleri arasında YouTube'a yüklenen, Suriyeli mültecilere karşı nefret söylemi içeren ve en fazla sayıda görüntülenme oranına sahip beş kullanıcı türevli içerik olarak hazırlanmış video araştırma kapsamına dahil edilmiştir. Bu içerikler, Teun A. van Dijk'in eleştirel söylem analizi yöntemine göre analiz edilmiştir. Bu kapsamda, birinci bölümde "Nefret Söylemi, Nefret Suçu ve Mültecilere Karşı Üretilen Nefret Söylemi" başlığı ile konu ile ilgili kavramlar ele alınmaktadır. İkinci bölümde "Çevrimiçi Nefret Söylemi" kapsamındaki kavramlar açıklanmakta ve son kısımda Suriyeli mültecilere karşı üretilen ve YouTube'da dolaşıma sokulan ve nefret söylemi içeren video içerikleri analiz edilmektedir.

Nefret Söylemi, Nefret Suçu ve Mültecilere Karşı Üretilen Nefret Söylemi

Türkçe'de kullanılan "nefret" kelimesi Türk Dil Kurumu'nda (www.tdk.gov.tr) yer alan tanıma göre, "bir kimsenin kötülüğünü, mutsuzluğunu istemeye yönelik duygu" ve "tiksinme/tiksinti" anlamlarına gelmektedir. Nefret, eylemde ve/veya söylemde kendini çeşitli kişi ya da gruplara karşı hoşgörüsüzlük olarak gösterebilen güçlü ve tehlikeli bir duygudur. Teun A. van Dijk'a göre, söylem ideolojik olarak üretilmekte ve ideolojilere göre şekillenmektedir. Söylemin kim tarafından hangi bağlamda üretildiği de son derece önemlidir. Teun A. van Dijk eleştirel söylem analizi yöntemi ile söylem ve söylemin temsil ettiklerini derinlemesine analiz etmeyi

amaçlamaktadır. Karaduman, Teun A. van Dijk'ın eleştirel söylem analizi yöntemini şu şekilde aktarmaktadır: (Van Dijk'dan akt. Karaduman, 2017:44)

“Van Dijk'a göre eleştirel söylem çözümlemesi, eşitsizlik, haksızlık ve gücün kötüye kullanılmasının söylemsel boyutlarıyla ilgilenmektedir (van Dijk, 1993:252). Biz ve Onlar karşıtlığını ideolojik söylemin temel stratejisi olarak da gören van Dijk, 'biz' e ilişkin eylemlere olumlu değer atfı yapılırken, 'onlar'ın eylemlerinde olumsuz değer atfı yapıldığına dikkat çeker. (Örneğin göçmenlerle ilgili yapılan bir haberde, kullanılan sözcükler, aktif/pasif cümleler, imalar, dolaylı anlatımlar göçmenlere ilişkin zihinsel modelleri üretmekte, önyargı, ayrımcılık ve ırkçılığı pekiştirmektedir).”

Nefret ve söylem sözcüklerinin biraraya gelmesiyle oluşan “nefret söylemi”nin ise çeşitli tanımları bulunmaktadır. 1997 yılında Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi nefret söylemiyle ilgili bir tavsiye kararı kabul etmiştir. Bu kararda nefret söylemi şu şekilde tanımlanmaktadır: (İnceoğlu ve Sözeri, 2012:225) “İrkçı nefret, yabancı düşmanlığı, antisemitizm veya hoşgörüsüzlük ifade eden saldırgan milletçilik de dahil olmak üzere, hoşgörüsüzlüğe dayalı diğer nefret biçimlerini yayan, teşvik eden, savunan ya da haklı gösteren her türlü ifade biçimidir.” Nefret söyleminin türleri “siyasal”, “kadınlara yönelik”, “yabancılara ve göçmenlere yönelik”, “cinsel kimlik temelli”, “inanç ve mezhep temelli” ve “engellilere ve çeşitli hastalıklara yönelik” nefret söylemi olarak sınıflandırılmaktadır (Binark ve Çomu, 2012). İlgili başlıkların detayları şu şekildedir: (Ibid.)

“Siyasal Nefret Söylemi: Belirli bir siyasal düşünceyi ve savunucularını hedef alan nefret söylemidir. Bazı durumlarda tamamıyla bir ideolojiyi ya da yalnızca bir veya birkaç siyasi partiyi veya çok daha küçük grupları hedef almaktadır.

Kadınlara Yönelik Nefret Söylemi: Temelde cinsiyetçi ifadeler kullanılarak aşağılama amaçlı söylemler kullanılarak kadının konumu ikincilleştirilir.

Yabancılara ve Göçmenlere Yönelik Nefret Söylemi: Bu tür nefret söylemi ırkçılıktan beslendiği için yabancıları, göçmenleri ve/veya etnik grupları hedef almaktadır. Farklı etnik gruplar “düşman” olarak hedef gösterilerek toplumda korku ve kaygı kaynağı olarak konumlandırılmaktadır. Ülkemizde ve diğer ülkelerde bu nefret türünün örnekleri oldukça fazladır.

Cinsel Kimlik Temelli Nefret Söylemi: Heteroseksüel cinsel kimlik dışındaki cinsel kimliklere sahip kişileri hedef alan nefret söylemidir ve geyleri, lezbiyenleri, biseksüelleri, travesti ve transseksüelleri hedef alarak, bu cinsel kimlikleri ‘sapkın’ ve ‘iğrenç’ olarak etiketlemektedir.

İnanç ve Mezhep Temelli Nefret Söylemi: Farklı dinler ve mezheplerle ilgili üretilmektedir. Türkiye’de Müslümanlık dışındaki dinlerin yanı sıra, özellikle Sünni mezhebi dışındaki tüm mezheplere, başta Alevilikle ilgili üretilmektedir.

Engellilere ve Çeşitli Hastalıklara Yönelik Nefret Söylemi: Fiziksel veya zihinsel engellilere ya da bazı hastalıklara sahip kişilere yönelik üretilmektedir. Kaynağı, sosyal ve/veya ekonomik olabildiği gibi bunlardan tamamen bağımsız da olabilmektedir.”

Yılmaz ise nefret söylemi kategorilerini dörde ayırmaktadır. Bu kategoriler şu şekildedir: (Yılmaz, 2015:34-37)

- 1) Bireysel hedef gözeterek aşağılama
- 2) Bireysel hedef göstermeyen (topluluğa dönük) aşağılama
- 3) Saf dışı bırakmayı ve dışlamayı savunan sistematik ya da örgütlü politik söylem
- 4) Belirli sosyal grup kimlikleri hakkında olumsuz kanaatlere yol açacak olgu ve değer yargılarının açıklanması

Parekh ise nefret söyleminin üç temel özelliğinin olduğunu belirtmektedir. (Parekh, 2016: 214) Bunlardan ilki bir veya bir grup bireye belirli özelliklere dayanılarak ayrımcılık yapılmasıdır. İkincisi, nefret söylemi hedefini çoğunluk tarafından arzulanmayan niteliklerle damgalamaktadır. Son olarak, hedef grup normal sosyal ilişkilerin dışında tutulmaktadır. Nefret söylemi yapısı dolayısıyla dilsel bir pratik olsa da belli gruplara ait olan bireyler bu türdeki söylemlere bağlı olarak sosyal yaşam içinde yalnızlaştırılabilir ve ayrımcılığa maruz kalabilmektedir.

Şekil 1. Nefret Piramidi, Adl.org, 2018

Anti Defamation League'in hazırladığı "Nefret Piramidi"nde (Bkz. Şekil 1.) görüldüğü üzere, en alt kısımdan üst kısımlara doğru çıkıldıkça tutumlar söyleme, söylemler eyleme dönüşmekte ve nefret söylemi nefret suçuna dönüşebilmektedir. Soykırıma kadar gidebilen bu yolda, nefret suçunun temelleri tutum, davranış ve söylemlerde atılmaktadır. Bu piramide göre, kişiler veya kurumlar alt kısımlardaki nefret söylemi kapsamındaki davranışları normal veya kabul edilebilir gördüğünde bir sonraki seviyedeki davranışlar toplumda daha fazla kabul edilebilir olarak görülmektedir. Buna göre, soykırım düşüncesinin temellerinin alt seviyede tarif edilen davranışların kabul görmesi olgusunun üzerine inşa edildiği belirtilmektedir. (Ibid., 2018) "Weber, nefret söylemi olarak sınıflandırılabilir beyanların tespit edilmesi, bu tür konuşmaların ille de 'nefret' ifadeleri veya duygusu aracılığıyla dışa vurulmaması nedeniyle zorlaştığını, ilk bakışta mantıklı veya normal görünebilecek ifadelerde saklı olabileceğini belirtmektedir." (Weber'den akt. Kuş, 2016:100) Bu anlamda, nefret söylemi kimi zaman günlük dil içinde sıradanlaşmış basmakalıp yargıların ifadesinde, kimi zaman ise mizah adı altında üretilebilmektedir.

Nefret suçu ise, nefret motivasyonu ile bireye veya gruba karşı işlenen bir suçun varlığını işaret eder. Nefret suçu kavramının tarihine bakıldığında, nefret suçu ilk kez Amerika Birleşik Devletleri'nde, New York'ta beyaz bir grup öğrencinin Afro-Amerikalı bir kişiye ırkına yönelik olarak yaptıkları saldırı olayını iletmek için 1986 yılında kullanılmıştır. "Nefret" birçok eylemi doğurabilir veya tetikleyebilir. Örneğin; ayrımcılık, ötekileştirme, zorbalık, fiziksel saldırı, saldırı tehdidi, taciz, tecavüz, mülke veya eşyaya zarar verme, nefret sözleri içeren duvar yazıları yazma, çeşitli mekanlara yapılan işaretlemeler, kundaklama, linç etme ve soykırım gibi eylem biçimlerinin özünde nefret bulunmaktadır. Tüm bu süreçler birbiriyle bağlantılıdır ve içinde hoşgörüsüzlük ve önyargı barındıran söylemler de belli bir kişi veya gruba ciddi ve kalıcı zararlar verebilmektedir. Yılmaz'ın tanımına göre nefret suçu, "Failin, mağdurun dini, etnik kökeni, dili, cinsiyeti veya cinsel tercihiyle karşı bir saikle ceza kanunlarında tanımlanan bir suç işlemesi"dir. (Yılmaz, 2015:22) Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı'na (AGİT) bağlı İnsan Hakları ve Demokratik Kurumlar Dairesi (ODIHR) nefret suçlarının önlenmesi ve bu alandaki gelişmeleri takip etmek için, Ekim 2006'dan itibaren Polonya merkezli, Hoşgörü ve Eşit-Muamele Bilgilendirme Sistemi'ni (Tolerance and Non-Discrimination Information System- TANDIS) oluşturmuştur. AGİT'in nefret suçu tanımı şu şekildedir: (TANDIS web sitesinden akt. Ataman, 2012:60)

- Nefret suçu, mağdur, mülk ya da suçun hedefi B şikkında tanımlandığı gibi bir grupla gerçek ya da varsayılan bağlantısı, ilgisi, ilişkisi, destekçisi ya da üyesi olduğu için seçilerek, mülke ya da kişiye karşı işlenen herhangi bir suç kapsamaktadır.
- Grup üyelerinin genel özellikleri gerçek ya da varsayılan ırk, ulus ya da etnik orijin, dil, renk, din, cinsiyet, yaş, fiziksel ya da zihinsel engellilik, cinsel kaynaklı ya da diğer benzer unsurlara dayandırılabilir.

Nefret söylemi içinde potansiyel bir şiddet barındırmaktadır, zira nefret söylemi ile başlayan bir düşünce, suç niteliği taşıyan bir eyleme dönüşebilmektedir. Vardal'ın belirttiği üzere, bir suçun nefret suçu kapsamında

değerlendirilmesi için failin söz konusu suçu, bireyin ait olduğu gruba yönelik nefret saikiyle işlemesi gerekmektedir. (Vardal, 2015:137) Nefret suçları kimi zaman bireye karşı işlense de aslen suç işlenirken bireyin dahil olduğu gruba bir mesaj gönderme amacı güdülür. Bu anlamda nefret suçu kurbanına yönelik bir suç olarak işlenmiş olsa da, nefret suçunda aslında kurbanın ait olduğu gruba mesaj gönderme gayesi ön plana çıkmaktadır. Nefret suçu kapsamında temel motivasyon kimlik, ırk, etnisite, ulusal köken, ten rengi, din ve inanç, siyasi görüş, cinsiyet ve cinsel tercih ve yönelim farklılıklarına tahammülsüzlük ve hoşgörüsüzlüktür ve bu türden düşünceler ve duygular ile nefret söylemi üretenlerin nefret suçu işleme amaçlı olarak eyleme geçmesi mümkün olabilmektedir.

AGİT'in "Preventing and Responding To Hate Crimes: A Resource Guide For NGOs In The OSCE Region" başlıklı rehber kitabında nefret suçlarının yasal olarak düzenlenmesi gerektiği belirtilmektedir. (Binark, 2010:14) Avrupa Birliği tarafından 20 Nisan 2007 tarihinde kabul edilen "İrkçılığa ve Yabancı Düşmanlığına Karşı Mücadelede Çerçeve Karar"da, AB üye ülkelerinin ırkçı ve yabancı düşmanı saiklerle işlenen suçların ağırlaştırıcı faktör olarak ele alınması önerilmektedir. (Ibid., 2010)

Nefret söylemi ve nefret suçunda kendine göre öteki olarak görülen kişi veya topluluğa karşı belli bir tahammülsüzlük, hoşgörüsüzlük ve önyargıya sahip olmak önemli bir kriterdir. Allport'a göre, önyargı en özet haliyle yeterli gerekçeler olmaksızın başkaları hakkında olumsuz düşüncelere sahip olmak olarak tanımlanabilir. (Allport'tan akt. Ataman, 2012:63) Allport önyargılı eylemleri beş farklı kategoride ele almaktadır: (Ibid.)

- 1) Yabancı karşıtlığı: Çoğu insan yabancılar hakkında bir önyargıya sahiptir. Bunu da açık bir dille arkadaş ortamlarında dillendirir.
- 2) Çekinmek; uzak durmak: Eğer önyargı oldukça güçlüyse, birey hoşlanmadığı gruptan uzak durur. Burada önyargının doğrudan bir zarar verici etkisi yoktur.
- 3) Ayrımcılık: Önyargının daha da güçlü olduğu durumlarda kişi ayrımcılık nedeniyle politik haklardan, eğitimden, barınma hakkından vb. yararlanamaz.
- 4) Fiziksel saldırı: Kişi rengi, dini, ulusal kökeni vd. nedenlerle saldırıya uğrar.
- 5) İmha: Önyargının en uç noktasıdır. Kendisini linçler, pogromlar, katliamlar ve soykırım olarak gösterir.

Göçmen karşıtlığı ve yabancı düşmanlığı da kendine tahammülsüzlük, hoşgörüsüzlük ve önyargı zemininde kolayca yer bulmaktadır. Kelime anlamına bakıldığında "Zenofobi", yabancı korkusu-nefreti anlamında olup, "xenos" (yabancı) ve "phobos" (korku) kelimelerinin birleşiminden oluşmaktadır. Kişinin yabancıardan ya da bir şekilde kendisinden farklı olan insanlardan korkmasına ve nefret etmesine verilen addır. Zenofobi, bir topluluğun içinde olan ama o topluluğun bir parçası sayılmayan bir gruba karşı duyulan korkudur. (Aygül, 2010:101) Günümüzde Suriye'deki iç savaş sonrası Suriyeli mültecilerin başka ülkelere göç etmesiyle Suriyeli mülteciler yalnızca günlük yaşamda veya kitle iletişim araçları aracılığıyla değil, YouTube gibi geniş kitleler tarafından takip edilen video paylaşım ağlarında da zenofobinin öznelereinden biri haline gelmiştir. Buna bağlı olarak, yeni medya ortamlarında özellikle kullanıcı türevli içeriklerde Suriyeliler doğrudan nefret söylemine maruz kalabilmekte, yabancı ve göçmen düşmanlığı üzerinden ötekileştirilebilmekte ve hatta kimi zaman şeytanileştirilebilmektedir. "Popülist Akıl Üzerine" adlı çalışmada Ernesto Laclau şu noktaya dikkat çekmektedir: "Nüfusun bir kısmının şeytanileştirilmesi yoluyla bir toplum kendi tutarlılığına dair bir anlayışa varır... grup üyeleri arasında karşılıklı bir özdeşleşmeyi mümkün kılan unsur, bir şeye ya da birisine duyulan ortak nefrettir." (Laclau'dan akt. Binark, 2010:12) Özellikle yabancılar, göçmenler ve mültecileri hedef alan ve ortak nefret üzerinden inşa edilen "Biz" ve "Onlar" ayrımı toplumsal huzura ve barışa yönelik ciddi bir tehdit oluşturabilmektedir. Türkiye'de yaşayan Suriyeli mültecilere yönelik nefret söylemi içeren çevrimiçi içerikler de bu kapsamda ele alınmalıdır.

Çevrimiçi Nefret Söylemi

Nefret söyleminin yaygınlaştığı kitle iletişim araçlarından biri çevrimiçi platformlardır. Donelan'ın belirttiği üzere "nefretin artık evlerimize girmek için yeni ve güçlü bir yolu var... İnternet". (Doneland'dan akt. Gidişoğlu ve Rızvanoğlu, 2012:225) Çevrimiçi nefret söylemi örneklerine sosyal ağlarda, mikro bloglarda, bloglarda, web sitelerinde, dijital veya çevrimiçi oyunlarda, video paylaşım sitelerinde, kullanıcı yorumlarında, internet haberlerinde rastlanabilmektedir. Çevrimiçi nefret söyleminin aleni bir şekilde gözlemlenebildiği platformlardan biri de YouTube'dur. YouTube, web sitesindeki "Politikalar ve Güvenlik" başlıklı kısımda "Nefret söylemi barındıran içerik" başlığı altında nefret söylemi politikasını detaylı bir şekilde açıklamaktadır. İlgili kısımda şunlar yazmaktadır: (<https://support.google.com/youtube/answer/2801939?hl=tr>, Erişim tarihi: 12.10.2018)

"Serbest konuşma özgürlüğünü teşvik ediyor ve popüler olmayan bakış açılarını ifade etme hakkınızı savunmaya çalışıyoruz ancak nefret dolu konuşmaya izin vermiyoruz.

Nefret söylemi, aşağıdaki gibi belirli niteliklere dayanarak bireylere veya gruplara karşı nefret uyandırmayı temel amaç edinen ya da şiddeti teşvik eden içeriktir:

- ırk veya etnik köken
- din
- bedensel engel
- cinsiyet
- yaş
- gazilik durumu
- cinsel yönelim/cinsel kimlik

Nefret söylemi olarak kabul edilen ve kabul edilmeyen öğeler ince bir çizgiyle ayrılır. Örneğin, bir ulus devleti eleştirmek genellikle sorun teşkil etmez. Ancak yalnızca etnik kökene dayanarak bir topluluğa karşı nefret uyandırmayı amaçlayan veya din gibi temel niteliklere bağlı olarak şiddeti teşvik eden içerikler politikamızı ihlal eder.”

Video paylaşım ağlarındaki videolar kullanıcı türevli içerik olarak da üretilebildiği için, bu türdeki videolar kolay bir şekilde üretilebilmekte ve YouTube’a yüklenmektedir. Çomu videolardaki nefret söylemini şu şekilde aktarmaktadır: (Çomu, 2010:158)

“Video paylaşım ağlarındaki nefret söylemi, şüphesiz öncelikle videolarda görülür. Videolardaki nefret söylemi, söz konusu söylemin dolaşıma girmesinde de etkilidir. Bir videoda üretilen söylem, bu videoların klonlanabilmesiyle birlikte, diğer video paylaşım ağlarına da yüklenebilmektedir. Ayrıca toplumsal paylaşım ağları üzerinden farklı pek çok İnternet kullanıcısıyla paylaşılabilir. İlişkili videolar bağlantıları üzerinden, nefret söylemi üreten diğer videolara (özdeş veya yanıt videolarına) da ağız arayüzü üzerinden yönlendirilmiş olur. Video paylaşım ağlarının toplumsal paylaşım ağları ile etkileşimsellik barındırması, bir video paylaşım ağındaki videonun çok büyük kesimlere ulaşabilmesini olanaklı kılmaktadır.”

Video paylaşım sitelerinde nefret söyleminin sıklıkla görüldüğü başka bir kısım ise kullanıcı yorumlarıdır. Yabancı ve göçmen düşmanlığı içeren videolara yapılan kullanıcı yorumları nefret söyleminin ne derecede aleni şekilde yapıldığını gösteren başka bir alandır. Videoyu YouTube’a yükleyen kişinin istediği yorumları silme ve videoyu yorumlara tamamen kapatma seçeneği bulunmaktadır. Ayrıca videolar Web 2.0’in hipermetinsel yapısı dolayısıyla farklı ağlarda istenilen kişi ve gruplar ile anlık olarak paylaşılabilmekte, böylece hedef kitlelere yönelik bir paylaşım da söz konusu olabilmektedir. Videolara yorum yapabilmek imkânına bağlı olarak yeni medya platformlarının geniş kitlelerin düşüncelerini açıkça söyleyebilmesi ile etkileşimli ve demokratik bir ortam yarattığı düşüncesi olsa bile, videolara yapılan yorumlardaki küfür, hakaret, ötekileştirici söylemler, ayrımcılık ve hatta tehdit içeren ifadeler ile sanal kamusal alanın etkileşimli yapısının suiistimal edilmeye açık bir alan olduğu görülmektedir. Üstelik videolar farklı zamanlarda, farklı kullanıcılar tarafından kopyalanarak (klon videolar) farklı ağlarda tekrar dolaşıma sokulabilmekte ve nefret söylemi içeren içerikler internette sonsuz bir dolaşım döngüsüne girebilmektedir.

Avrupa Konseyi bilişim suçlarının önlenmesi kapsamında, Avrupa Konseyi üyesi devletlerle Budapeşte’de 23 Kasım 2001 tarihinde imzaya açılan “Bilişim Suçları Sözleşmesi”ne ek olarak düzenlenen, 2003 tarihli “Bilgisayar Sistemleri Aracılığıyla İşlenen İrkçi ve Yabancı Düşmanlığı Nitelikli Fiillerin Suç Olarak Düzenlenmesine İlişkin Bilişim Suçları Sözleşmesi Ek Protokolü” yeni iletişim araçlarında nefret söyleminin yasaklanmasını öngörmektedir. (Ataman, 2012:68) Avrupa Parlamentosu Meclisi 1543 sayılı Siber Uzamda İrkçılık ve Yabancı Düşmanlığı Üzerine Tavsiye kararında (2001) ırkçılığın bir kanaat olmadığı, suç olduğu belirtilmektedir. (Akdeniz’den akt. Binark, 2010:16-17) 31 Ağustos-8 Eylül 2001 yılında Güney Afrika-Durban’da gerçekleşen İrkçılık, İrkçi Ayrımcılık, Yabancı Düşmanlığı ve Diğer İlgili Hoşgörüsüzlük üzerine 3. Dünya Toplantısı’nın sonunda Durban Bildirgesi yayınlanmıştır. Bildirgede medyanın incinebilir birey ve gruplara yönelik olarak – özellikle göçmenler ve sığınmacılarla ilgili- olumsuz stereotipleri ve yanlış imgeleri dolaşıma soktuğu, böylece kamuda yabancı düşmanlığının ve ırkçı ayrımcılığın yayılmasına katkıda bulunduğu, ırkçı birey ve grupların şiddet eylemlerini teşvik ettiğine de dikkat çekilmektedir. (Binark, 2010:21) Gidişoğlu ve Rızvanoğlu Web’de Türk siber milliyetçiliğini araştırdıkları çalışmalarında Rajagopal ve Bojin’in ırkçılık mesajları üzerine yaptıkları araştırmasına şu şekilde atıfta bulunmaktadır: (Gidişoğlu ve Rızvanoğlu, 2012:225)

“Web’deki ırkçılık olgusunu inceleyen Rajagopal ve Bojin beş ana nefret mesajı tipi ortaya çıkarmıştır: medeni gözükten mesajlar, hiciv içeren nükteler, basit ve ikna edici çağrılar, meşru müdafaa söylemleri ve ürün reklamları. Bu mesajların her birinin aldığı retorik formu ise sırasıyla şu şekilde belirtilmiştir: öğretici anlatı, gizli imaj ve diyaloglar, kodlanmış metaforlar, hayatta kalma söylemi ve pazarlama retorisi. İnternetteki ırkçı içeriğe yönelik olarak Lynn Thiesmeyer, bu tarz web sitelerinin bazı temel özelliklerinin devamlı kendini tanımlama, çeşitli tehditlerin, düşmanların ve komplo teorilerinin üretilmesi, çürümüş bir düzene yapılan vurgu vb. olduğunu öne sürmektedir.”

Çelenk’e göre, “Ayrımcılığın en eski görünülerinden biri olan ırkçılık ve yabancı düşmanlığı, tarih boyunca kölecilik, etnik temizlik, soykırım, katliam, zorunlu göç ettirme, aç bırakma, tecavüz gibi farklı şiddet uygulamalarıyla birlikte günümüze kadar devam etmiştir.” (Çelenk’ten akt. Binark, 2010:23) Binark’ın belirttiği üzere, “Yeni medya geleneksel medyadan (gazete, dergi yayıncılığı, radyo, televizyon yayınları ve sinema filmleri) farklılaştıran özellikleri nedeniyle –dijitallik, etkileşimsellik, hipermetinsellik, yayılım ve sanallık ve multimedya biçimselliği-, geleneksel medyaya göre nefret söylemi daha doğal, daha yaygın, daha kolay erişilebilir, daha kolay üretilebilir ve sonuçta sıradan kıl(ın)masına yol açmaktadır.” (Binark, 2010:26) Bu anlamda, YouTube’da üretilen nefret söylemi örnekleri üzerinde hassasiyetle durulması gereken ve önleyici tedbirler alınması gereken bir olgudur. Bu konuda YouTube “Nefret içeriği barındıran içeriği bildirme” başlığı altında şu şekilde bir çözüm yöntemi sunmaktadır: (<https://support.google.com/youtube/answer/2801939?hl=tr>, Erişim tarihi 12.10.2018)

“Kaba veya aşağılayıcı tüm ifadelerin nefret söylemi olarak kabul edilemeyeceğini unutmayın. Belirli bir kişinin paylaştığı içerik nedeniyle rahatsızlık duyuyorsanız söz konusu [kullanıcıyı engellemeyi](#) düşünebilirsiniz.

Ancak içeriğin nefret söylemi politikamızı ihlal ettiğini düşünüyorsanız şu yöntemlerden birini kullanarak incelenmesi için YouTube’a bildirin:

Video işaretleme: Topluluk kurallarımızı ihlal ettiğini düşündüğünüz, nefret söylemi barındıran içerikleri [işaretleyerek](#) bize bildirebilirsiniz

Kötüye kullanım raporu doldurma: Birden fazla videoyu, yorumu veya bir kullanıcının tüm hesabını bildirmek istiyorsanız lütfen [rapor aracımızı](#) ziyaret edin. Buradan daha ayrıntılı bir rapor gönderebilirsiniz.”

Bu türdeki düzenlemeler ve tedbirlere rağmen YouTube nefret söyleminin sıradanlaştığı platformlardan biri haline gelmiştir. Buna istinaden, bu çalışmada YouTube’da Suriyeli mültecilere karşı nefret söylemi üreten videolar üzerinde durulmaktadır. Türkiye’de yaşayan Suriyeliler sıklıkla hırsızlık ve taciz ile ve insanların işlerini çalmakla suçlanmaktadır. (Euronews.com, 24.04.2019) Ancak İçişleri Bakanlığı’nın verilerine göre 2014-2017 yılları arasında Suriyelilerin karıştığı olaylar, Türkiye’deki toplam suçların sadece yüzde 1,32’sine denk gelmektedir. (Ibid.) Yıldız, bu veriler ile ilgili olarak şunları aktarmaktadır: “Bu veriler, Suriyeli mültecileri hedef alan nefret söyleminin gerekçelerden yoksun olduğunu gösteriyor. Ancak maruz kaldıkları yaftalama 'sabıka' kayıtlarının çok ötesinde.” (Ibid.)

Bu anlamda, YouTube’un aldığı önlemler önemli olsa da, bu önlemlerin nefret söyleminin önüne geçmede yeterli olmadığı ortadadır. Bu nedenle, çevrimiçi nefret söylemi üzerine yapılan akademik çalışmaların sayısının artması alandaki eksikliklerin giderilmesi ve nefret söylemi ile mücadelede çözüm yöntemi olarak yeni önerilerin sunulması bakımından son derece önemlidir.

Yöntem

Araştırma Yöntemi

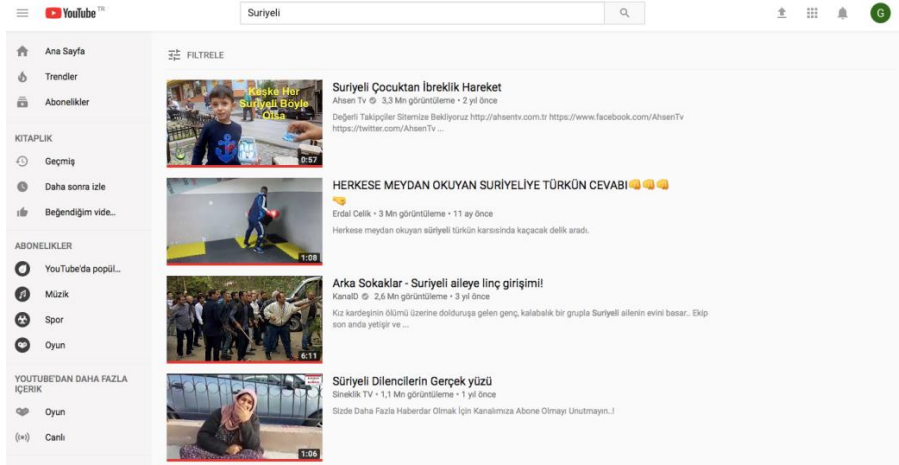
Videoların içeriği Teun A. van Dijk’in eleştirel söylem analizi yöntemi ile analiz edilmiştir.

Evren ve Örneklem

En fazla sayıda görüntülenme sayısına erişen ve 10 Mayıs 2016-22 Ekim 2017 tarihleri arasında (2016-2018 arasında YouTube’a yüklenen videolar çalışmaya dahil edilmiştir.) YouTube’a yüklenmiş olan videolar araştırma evrenine dahil edilmiştir. Bu videolar içinden en fazla sayıda görüntülenmesi bulunan ilk beş video örnekleme dahil edilmiştir.

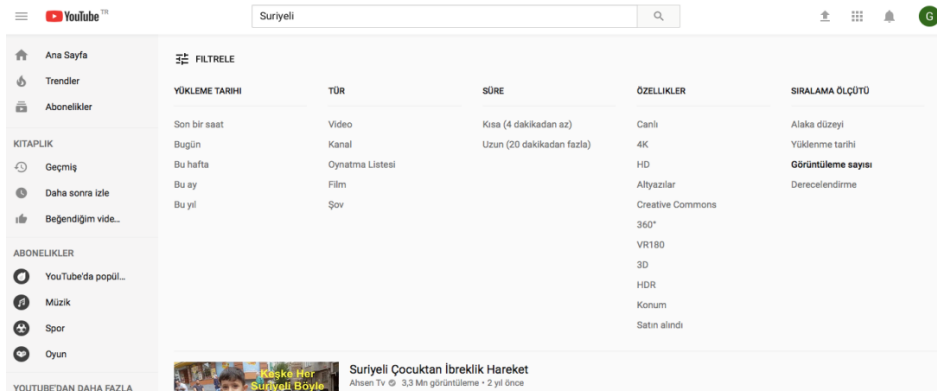
Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada YouTube’un ana sayfası açılmış ve arama kutusuna “Suriyeli” sözcüğü yazılmıştır.

Şekil 2. Youtube'un Ana Sayfasındaki Arama Kutusuna "Suriyeli" Sözcüğü Yazılınca Listelenen Video İçeriklerinin Ekran Görüntüsü (Youtube.com)

YouTube'un filtreleme özelliği kullanılarak, videolar sıralama ölçütü seçeneğinden görüntüleme sayısına göre listelenmiştir.

Şekil 3. YouTube'un Video Filtreleme Sayfasının Ekran Görüntüsü (Youtube.com)

Videoların şu özellikleri kayıt altına alınmıştır: Video başlığı, video URL'si, videonun toplam süresi, videonun yayınlanma tarihi, videonun görüntülenme, beğenilme ve beğenilmeme sayısı, videoya yapılan toplam yorum sayısı ve video açıklaması.

Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Videoların içeriği Teun A. van Dijk'in eleştirel söylem analizi yöntemi ile analiz edilmiş, değerlendirilmiş ve sonuç kısmında çevrimiçi nefret söylemini önlemeye yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Bulgular ve Yorum

Tablo 1. Video-1: Suriyeli Çocuktan İbreklik Hareket³

Başlık:	<u>Suriyeli Çocuktan İbreklik Hareket</u>
URL:	https://www.youtube.com/watch?v=1emFk0aMjUU
Süre:	0.56
Yayınlanma tarihi:	10 Mayıs 2016
Görüntülenme Sayısı:	3.393.698
Beğenilme Sayısı:	41 B
Beğenilmeme Sayısı:	2,8 B
Yorum Sayısı:	Yorumlar devre dışı bırakılmıştır.
Video Açıklaması:	Değerli Takipçiler Sitemize Bekliyoruz http://ahsentv.com.tr https://www.facebook.com/AhsenTv https://twitter.com/AhsenTv https://www.facebook.com/EhliSunnetTv https://twitter.com/EhliSunnetTv

Videoda sokaktaki Suriyeli ve Türkçe bilmeyen bir çocuk sakız, çikolata, tespih, şekerleme gibi ürünler satmaktadır. Videoda dışarıda çay bahçesinde benzeyen açık bir alanda oturan iki kişinin, Suriyeli olan ve Türkçe konuşamayan bir çocukla olan diyalogu kayda alınmıştır. Video çeken kişinin yalnızca sesi duyulmakta, yüzü görünmemektedir. Videoda çocuktan bir ürün satın alan kişinin ise hem sesi duyulmakta hem de yüzü görünmektedir. Video çeken kişi çocuğa tek tek sattığı ürünlerin fiyatlarını sormaktadır. Çocuk da ürünlerin fiyatlarını söylemekte ve el ve parmak işaretleri ile ürünlerin fiyatını göstermektedir. Video çeken kişi çocuğa “İşler nasıl?” diye sormaktadır. Çocuğun verdiği yanıt farklı bir dil konuşmasından dolayı anlaşılmamaktadır. Bunun üzerine ilgili kişi “Anlaşılmıyor ki reyis ne diyorsun?” demektedir. Çocuk Türkçe sorulan sorulara yanıt verse de söylediği anlaşılmamaktadır. Daha sonra bu kişi çocuğa, “Halinden memnun musun?” diye sormaktadır. Çocuk yanıt verse de söylediği yine anlaşılmamaktadır. Videodaki diğer kişi çocuğa para vererek “Al bakalım” demektedir. Videoyu çeken kişi diğer kişiye aldığı ürünleri kastederek “Yok, yok, alma, alma” demektedir. Çocuk ise bu esnada parası ödenmiş olan iki ürünü ilgili kişilerin önündeki masaya bırakmaktadır. Videoyu çeken kişi diğer kişiye tekrardan, “Yok, yok, alma, alma” demektedir. Ürünleri çocuğa geri vermek isteseler de çocuk parası ödenmiş olan ürünleri geri almak istememektedir. “Hayır, hayır, bunları al” diyerek ürünleri çocuğa vermek isteseler de çocuk parasını aldığı ve satış yaptığı ürünleri almak istememektedir. Videoda yüzü görünen kişi “Bak ne kadar onurlu çocuk görüyor musun? Gel buraya, gel” deyip çocuğu yanına çağırılmaktadır, ancak buna rağmen Suriyeli çocuk bu kişilerin yanından hızla uzaklaşmaktadır. Videodaki kişiler “Allah Allah!” diyerek şaşkınlıklarını belirtmektedir. Video 3.393.698 kere görüntülenmiş, 41 binden fazla beğeni almıştır.

³ Video'nun deşifresi Ek-1'de bulunmaktadır.

Suriyeli Çocuktan İbreklik Hareket

Şekil 4. “Suriyeli Çocuktan İbreklik Hareket” Adlı Videodan Alınan Ekran Görüntüsü (Youtube.com)

Videonun başlığında “Suriyeli Çocuktan İbreklik Hareket” yazıldığı görülmektedir. İbreklik sözcüğü ile “ibretlik” demek istediği, sözcük yazılırken harf hatası yapıldığı düşünülmektedir. Suriyeli bir çocuğun fiyatlarını tek tek söylediği ve sattığı ürün ile para kazanmak istemesi ve videoyu çeken kişilerin çocuğa yalnızca para vererek dilenci muamelesi yapmaları göze çarpmaktadır. Türkiye’de mülteci olarak bulunan ve sokakta satış yapan Suriyeli çocukların dilenci stereotipiyle bağdaştırıldığı ve videodaki kişilerin Suriyeli ve satış yapmakta olan çocuklara karşı kalıp yargılarının olduğu görülmektedir. Bu anlamda videodaki ifadelerde “microaggregation” olduğu söylenebilir. “Microaggregation” iyi niyetli fakat hakaret içeren söylemdir; belirli bir azınlığa ya da baskın olmayan gruba karşı yönelik bilinçsizce yapılan ayrımcı/saldırgan söylemdir. Burada iyi niyetli şekilde Suriyeli çocuğa yalnızca yardım amaçlı olarak ürün almadan para verilmeye çalışılsa da “İbretlik Hareket” ifadesi ile çocuğun hareketinden ders alınması gerektiği ifade edilmektedir. Oysaki her Suriyeli çocuk dilencilik yapmamakta, aksine Türkiye’de çeşitli alanlarda çok düşük ücretler alarak çocuk işçi olarak çalıştırılan birçok Suriyeli çocuk bulunmaktadır.

Tablo 2. Video-2: Herkese Meydan Okuyan Suriyeliye Türkün Cevabı⁴

Başlık:	HERKESE MEYDAN OKUYAN SURİYELİYE TÜRKÜN CEVABI ⁴
URL:	https://www.youtube.com/watch?v=2hHr_tljZzs
Süre:	1.07
Yayınlanma tarihi:	22 Ekim 2017
Görüntülenme Sayısı:	3.040.650
Beğenilme Sayısı:	11 B
Beğenilmeme Sayısı:	4,4 B
Yorum Sayısı:	2.137
Video Açıklaması:	Herkese meydan okuyan süriyeli türkün karşısında kaçacak delik aradı

⁴ Video’nun deşifresi Ek-2’de bulunmaktadır.

1,07 saniye süren videoda iki erkek boksör kapalı bir mekânda antrenman yapmaktadır. Video 3 milyondan fazla görüntüleme, 11 bin beğenme ve 4,4 bin beğenilmeme geribildirimi almıştır.

HERKESE MEYDAN OKUYAN SURIYELİYE TÜRKÜN CEVABI 🙏🙏🙏🙏

Şekil 5. “Herkes Meydan Okuyan Suriyeliye Türkün Cevabı🙏🙏🙏🙏” Adlı Videodan Alınan Ekran Görüntüsü (Youtube.com)

Videonun başlığı “Herkes Meydan Okuyan Suriyeliye Türkün Cevabı”dır ve videonun açıklamasında “Herkes meydan okuyan süriyeli türkün karşısında kaçacak delik aradı” şeklinde bir açıklama bulunmaktadır. “Kaçacak delik aramak” korku ile saklanacak yer aramak anlamına gelmektedir. (Bkz. www.tdk.gov.tr) Burada Suriyeli mültecilerin Suriye’den “kaçarak” Türkiye’ye göç etmesine de gizli olarak atıfta bulunmaktadır. Videoda boksörlerin sporcu kimliklerine hiçbir vurgu yapılmamış, aksine boks yapan kişiler milletlerine göre “biz” ve “onlar” ayrımına tabi tutularak ait oldukları milletler üzerinden açık bir şekilde ayrımcılık yapılmış ve Türk kimliği üzerinden Suriyeli kişiye üstünlük kurulmaya çalışılmıştır. Videodaki “Herkes meydan okuyan Suriyeli, Türkün karşısında kaçacak delik aradı” açıklaması küçük düşürücü bir ifadedir. Bu anlamda Suriyeli boksör, sporcu kimliği ile değil ait olduğu millet üzerinden etiketlenmekte ve “Suriyeliye karşı Türkün üstün olduğu” vurgulanmış olmaktadır. Bu videoda Türk siber milliyetçiliği üstünlük söylemi üzerinden ön plana çıkarılmaktadır.

Tablo 3. Video-3: Suriyeli Dilenci Çocuklar Esnafa Kan Kusturdu⁵

Başlık:	Suriyeli Dilenci Çocuklar Esnafa Kan Kusturdu
URL:	https://www.youtube.com/watch?v=OUdfGPbhZI8
Süre:	3.37
Yayınlanma tarihi:	20 Ekim 2016
Görüntülenme Sayısı:	1.059.596
Beğenilme Sayısı:	4,5 B
Beğenilmeme Sayısı:	2,3 B
Yorum Sayısı:	Bu video için yorumlar devre dışı bırakılmıştır.
Video Açıklaması:	Suriyeli Dilenci Çocuklar Esnafa Kan Kusturdu www.perrehaberajansi.com

⁵ Video’nun deşifresi Ek-3’te bulunmaktadır.

Bu videoda iki Suriyeli çocuk mendil satarken polis ve zabıta tarafından yakalanmıştır. Videoda çocuklara parayı nasıl kazandıkları, kim tarafından çalıştırıldıkları ve kazandıkları parayı ne için harcadıkları sorulmaktadır. Video 1.059.596 kere görüntülenmiş, 4,5 B beğenme, 2,3 B beğenmeme geribildirimi almıştır.

Suriyeli Dilenci Çocuklar Esnafa Kan Kusturdu

Şekil 6. “Suriyeli Dilenci Çocuklar Esnafa Kan Kusturdu” Adlı Videodan Alınan Ekran Görüntüsü (Youtube.com)

Videodaki Suriyeli erkek çocuk kazandıkları para ile ne yaptıkları sorusu üzerine, kazandıkları parayla kardeşinin yemek aldığını belirtmektedir. Videonun ilerideki kısmında Suriyeli çocuktan cebindeki paraları çıkartıp sayması istenmektedir. Videonun ilerleyen kısımlarında yoldan geçmekte olan bir esnaf şu şekilde söze girmektedir: “Bunları memlekete koysunlar, memlekete... Suriye’ye gitsinler. Başka bir şey demiyorum. Tayyip Erdoğan bunları başımıza yığırsa Suriye’ye gitsinler. Nasıl göndermişseler öyle alsınlar.” Esnafa yöneltilen “Genelde ne yapıyorlar?” sorusuna, aynı kişi şöyle bir yanıt vermiştir: “Hırsızlık, her türlü pislik. Her türlü pislik, her türlü hırsızlık.” Burada açık bir şekilde kalıp yargılar ve belli olaylar üzerinden Suriyeli mültecileri karalama ve damgalama ifadesi söz konusudur. Bu kişiye şöyle bir soru daha sorulmaktadır: “Esnaf olarak gördüğünüz ne Suriyelilerden?” Gelen yanıt şu şekildedir: “Ne görmedik ki? Bisiklet çalmalar mı dersin, ondan sonra motor çalmalar mı dersin? Benim motorum gitti, memur arkadaşlar on beş gün sonra olay yeri incelemeye geliyor. Motorumu dahi çaldılar. Bunlardan her türlü, her şey beklenir.” Yine aynı şekilde videodaki ilgili esnafın kalıp yargılar ile hareket ederek negatif durumları ön plana çıkardığı ve suç işleyen Suriyeliler üzerinden bütün Suriyeli mültecilere yönelik karalayıcı ve genelleyici ifadeler kullanarak görüş bildirildiği görülmektedir. Videoda söze karışan başka bir kişi, “Işıklarda arabaların önüne atlıyorlar.” dedikten sonra söze giren esnaf, “Her türlü, her türlü... Bildiğin dilenciler.” demektedir. Burada da aynı görüşte olan insanların önyargıları ile onay arayışı söz konusudur. Bu davranışların tamamı ADL’nin nefret piramidindeki önyargılı davranış kalıplarını yansıtmaktadır. Videonun başlığı ise “Suriyeli Dilenci Çocuklar Esnafa Kan Kusturdu”dur ancak Suriyeli ve mendil satan çocukların esnafa ne anlamda “kan kusturduğuna”, yani eziyet çektiğine ilişkin videoda herhangi bir somut bilgi, kanıt veya görüntü bulunmamaktadır. Bu anlamda, videonun başlığı mendil satan Suriyeli çocukları suçlu olarak etiketlemekte ve hırsızlık suçu gibi bu haberin bağlamına uymayan suçlar ile itham etmektedir. Bu videoda da “biz” ve “onlar” ayrımı açık bir şekilde göze çarpmaktadır ve Suriyeli mülteciler işlemedikleri suçlar üzerinden bile doğrudan suçlanmakta ve Suriyeli kimliği üzerinden genellemeler ve damgalama yapılmaktadır. Bu anlamda bu videoda nefret söylemi çarpıtılmış bilgi, damgalama ve genelleme üzerinden üretilmektedir.

Tablo 4. Video-4: Süriyeli Dilencilerin Gerçek Yüzü⁶

Başlık:	Süriyeli Dilencilerin Gerçek yüzü
URL:	https://www.youtube.com/watch?v=jYqxBi4P-_E
Süre:	1.05
Yayınlanma tarihi:	1 Mayıs 2017
Görüntülenme Sayısı:	1.135.824
Beğenilme Sayısı:	16 B
Beğenilmeme Sayısı:	1,3 B
Yorum Sayısı:	4.468
Video Açıklaması:	Sizde Daha Fazla Haberdar Olmak İçin Kanalımıza Abone Olmayı Unutmayın..!

Bu videoyu kayda alan kişinin kimliği belirsizdir. Videoyu kayda alan kişi videodaki Suriyelilerin lüks bir araçtan inip dilencilik yaptığını iddia etmektedir, ancak videoda lüks araca ilişkin herhangi bir görüntü bulunmamaktadır. Videoda trafikte durmakta olan araçların yanında duran ve dilencilik yaptığı iddia edilen çocuklar görülmekte, ayrıca kaldırımda oturmuş olan ve lüks araçtan inip dilencilik yaptığı iddia edilen bir kadının yerde oturduğu sırada çekilen görüntüleri ve videoyu çeken kişinin bu kadınla konuşma girişimi bulunmaktadır. Video toplamda 1.05 saniye sürmektedir. Video 1.135.824 kere görüntülenmiş, 16 B beğenilme ve 1.3 B beğenilmeme geribildirimini almıştır. Video açıklaması pazarlama retoriğine uygun şekilde abone sayısını artırma amacı ile oluşturulmuştur.

Süriyeli Dilencilerin Gerçek yüzü

Şekil 7. “Süriyeli Dilencilerin Gerçek Yüzü” Adlı Videodan Alınan Ekran Görüntüsü (Youtube.com)

Videonun başlığı “Süriyeli Dilencilerin Gerçek yüzü” şeklindedir. Video görüntüsündeki ilk karede “Sizi keriz yerine koyuyorlar” ve “Bakin nasıl kandırılıyorsunuz” ifadeleri göze çarpmaktadır. Videoyu kayda alan kişinin, “Evet, yayına biraz geç başladım ama yaklaşık 20-25 saniye önce bu dilenen arkadaş son derece...” diyerek videoda araçlarının yanından geçen bir çocuğa doğru yaklaşmakta ve bir araçta ön tarafta yolcu koltuğunda oturmakta olan kadına “Az önce çok lüks bir arabadan indiler de ailecek. Tabii mesaiye başladılar. Şimdi çekiyorum, yayınlayacağım çünkü.” dediği görülmektedir. Daha sonra videoda araçların yanında yürüyen bir çocuk daha görülmektedir. Videonun ilerleyen kısmında videoyu kayda alan kişinin yerde oturmakta olan ve

⁶ Video'nun deşifresi Ek-4'te bulunmaktadır.

dilencilik yaptığı iddiasında bulunulan kadına, “Ne yok yok? O indiğiniz lüks araba kiminde ablacığım? Lüks bir araban indiniz ya ailecek indiniz ya. Sen fotoğrafı bırak şimdi demin indiğiniz lüks araç kimindi? Eşin miydi o senin? Deminden beri Türkçe konuşuyorsun şimdi ‘kittin kinne mi oldu?’? Anladım, anladım, hava diyorsun, sıcak diyorsun. Türk milleti diyorsun, geri zekâlı diyorsun. Toplayalım diyorsun, çorba diyorsun, değil mi? Çok güzel, aferin.” dediği görülmektedir. Video çeken kişiye göre işaret edilen problem, Suriyeli dilencilerin Türkleri “geri zekâlı” yerine koyarak dilencilik yapması ve kandırmasıdır. Ancak Suriyeli kadının Türkçe olmayan bir dilde söylediklerini kendine göre Türkçe’ye çevirerek açık bir şekilde yeni bir konuşma uydurmakta ve söylenenleri çarpıtmaktadır. Dilencilik yaptığı iddia edilen Suriyeli kadının Türkçe konuşmadığı ve konuşma boyunca Türkçe sorulan sorulara başka bir dilde yanıt vermeye çalıştığı görülmekte, arada Türkçe olarak yalnızca “Ağabey” ve “Git” dediği duyulmaktadır. Videoyu kayda alan kişinin Suriyeli kadının söylediklerini kendine göre yorumlamakta ve kadının söylemediği cümleleri kadın söylemiş gibi aktarmaktadır. Videodaki kadının Türkçeye “geri zekâlı” dediği veya “hava sıcak” dediğine ilişkin herhangi bir ifade bulunmamakla birlikte, bu kişinin iddia ettiği gibi kadının konuşma boyunca Türkçe konuşmadığı da görülmektedir. Videonun ilk görüntülerinde “Bakın nasıl kandırılıyorsunuz” yazmasına rağmen ilgili videoda iddia edildiği üzere Suriyeli dilencilerin lüks araçtan inme görüntüleri bulunmamaktadır.

Tablo 5. Video-5: Polise Kafa Atan Suriyelinin Sonu (Şanlıurfa) Abone Ol Takipte Kal⁷

Başlık:	Polise kafa atan Suriyelinin sonu (Şanlıurfa) Abone ol takipte kal.
URL:	https://www.youtube.com/watch?v=i1t1P7Tjvvgg
Süre:	0.59
Yayınlanma tarihi:	27 Mart 2017
Görüntülenme Sayısı:	1.569.189
Beğenilme Sayısı:	5,5 B
Beğenilmeme Sayısı:	792 B
Yorum Sayısı:	1.382
Video Açıklaması:	Gün içerisinde polise kafa atan sığınmacı suriyeli genci polisler halk linç girişimin den zor kurtardı.

Videonun başlığı “Polise kafa atan Suriyelinin sonu (Şanlıurfa) Abone ol takipte kal.” şeklindedir. Bu videoda Şanlıurfa’da açık bir alanda toplanmış olan, “Yuh” çeken ve ıslık çalarak Suriyeli bir kişiyi protesto eden ve linç girişiminde bulunan bir kalabalık ve ilgili kişiyi linç girişiminden korumaya çalışan polisler gözükmemektedir. Video 0.59 saniye sürmektedir ve 1.569.189 görüntülenme sayısı, 5,5 B beğenilme ve 792 beğenilmeme geribildirimi söz konusudur. Videonun başlığında (“Abone ol takipte kal.”) pazarlama retorikliği kullanılmıştır.

⁷ Video’nun deşifresi Ek-5’te bulunmaktadır.

Polise kafa atan Suriyelinin sonu (Şanlıurfa) Abone ol takipte kal.

Şekil 8. “Polise Kafan Atan Suriyelinin Sonu (Şanlıurfa) Abone Ol Takipte Kal” Adlı Videodan Alınan Ekran Görüntüsü (Youtube.com)

Videoda polise “kafa attığı” iddia edilen Suriyelinin polis tarafından koruma çemberine alındığı görülmektedir. Polise saldırdığı belirtilen kişi dışarıya çıktığı anda bir grup insanın saldırısına uğramaktadır, ancak polis aldığı güvenlik önlemleri ile bu kişiyi linç girişiminden korumaya çalışmaktadır. Videoda arbede ve linç görüntüleri mevcuttur. Suriyeli bir kişinin polise saldırdığı iddiasının cezai karşılığının halk tarafından linç edilmek olduğu vurgulandığı, bu anlamda cezanın adli makamlar tarafından değil halk tarafından linç girişimi ile verilmesinin normalleştirildiği görülmektedir. Videoda arka planda Grup Göktürkler’in “Gök Girsin Kızıl Çıksın” adlı parçası çalmaktadır. Bu parçanın videoda geçen kısmı ve videoda duyulan sözleri şu şekildedir: “*Selam nurlu sabaha. Gök girsin kızıl çıksın. Selam kutlu dergaha. Gök girsin kızıl çıksın. Gururumu satarsam, Türklüğe su katarsam, ite kemik atarsam, gök girsin kızıl çıksın. Terlemezse göynekler, sürçerse ak toynaklar, yüz bulursa oynaklar, gök girsin kızıl çıksın. Kuran deva her derde, düsturluk her dertlerde, sırt dayarsam namerde, gök girsin kızıl çıksın.*” Bu parça ile birlikte eş zamanlı olarak gösterilen linç görüntüleri milliyetçilik ve Türk siber milliyetçiliği motivasyonu ile birleştirilmekte ve bir nefret suçu olan linç girişimi normalleştirilmeye çalışılmaktadır.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Nefret söylemini bastırmanın temel gerekçeleri arasında şiddet tehlikesinin önüne geçmek ve insan onurunu korumak yer almaktadır. Nefret söylemi söylemde başlayıp nefret suçu gibi ciddi sonuçlar doğuran eylemlere dönüşebilmektedir. Bu nedenle, nefret söyleminin ciddiye alınması ve henüz tutum, davranış ve söylem boyutunda iken bastırılması ve tedbir alınması gerekmektedir. Bu anlamda çevrimiçi videolardaki nefret söylemlerini bastırmaya yönelik de çeşitli tedbirler alınması ve düzenlemeler yapılması gerekmektedir. Bunun için ilk olarak, toplumun ve internet kullanıcılarının bilinçlendirilmesi ve bu bağlamda internet kullanıcılarına yeni medya okuryazarlığı eğitiminin verilmesi gerekmektedir. Teun A. van Dijk’a göre, “*Toplumdaki problem, insanların hemen hemen hiçbir zaman ırkçılık karşıtlığı ile karşılaşmalarıdır. Irkçılık karşıtı gruplar ancak pek azı büyük gazetelerde temsil edilme imkanı bulur. Bu yüzden, eğer insanlar blog, websitesi ve alternatif medya analizleri ile bir şeyler öğrenebiliyorlarsa, zaten bir şekilde günlük hayatta mutlaka yüz yüze geldikleri bu olumsuz mesajlara direnme yolunu bulmaları da mümkün olacaktır. Eğer insanlar okulda ders kitaplarından ırkçı, cinsiyetçi ya da benzer olumsuz söylemleri eleştirel bir şekilde okumayı öğrenmiyorlarsa belki de bunu İnternet aracılığıyla öğrenebilirler.*” (Van Dijk, 2010:29) Buna bağlı olarak, interneti bireysel hakların gözetilmesi ve toplumsal huzur ve barışı sağlama yolunda bir eğitim aracı olarak kullanmak üzerinde durulması gereken bir konudur. Örneğin YouTube’ta nefret söyleminin önüne geçmeye yönelik bilinçlendirici ve bilgilendirici videolar üretilebilir ve yeni medya okuryazarlığı alanı için görsel bir eğitim platformu haline getirebilir. Bunun için YouTube’da nefret söylemi içeren videoları tespit edip, içeriklerini analiz etmek ve nefret söylemine karşı yeni ve olumlu söylemler oluşturabilmek doğru bir adım olabilir. İnternet kullanıcılarını içinde nefret söylemi barındıran videoları şikayet etmeleri için teşvik etmek de nefret söylemi ile mücadelede önemli bir adım olabilir. İnternet kullanıcılarının nefret söylemi ve nefret suçu ile ilgili olarak bilinçlendirilmesi ve yeni medya platformlarında şikâyet mekanizmasının

devreye sokularak kullanıcılardan destek istenmesi de sürecin hızlı şekilde işlemesi için önemlidir. Böylece nefret söylemi içeren içeriklerin internette yeniden dolaşıma girmesi en başından engellenmiş olacaktır. Yeni medya kanallarında dolaşıma giren ve nefret söylemi içeren içerikler nefret suçu işlenmesine neden olabilmektedir. Bu bakımdan bu çalışmada görüldüğü üzere, örneğin YouTube’da nefret söylemi üreten kullanıcıların videoları ifade özgürlüğü hakkı garanti altına alınarak denetlenmeli, bu türden içerik üreten kişilere bu konuda eğitim verilmeli, gerekirse içerik yayınlamaları engellenmeli veya caydırıcı bir önlem olarak bu ağlardan bu kişiler uzak tutulmalı ve nefret söylemi içeren videoların yayılmasının önüne geçilmelidir. İnternette çevrimiçi nefret söylemini önlemeye yönelik algoritmalar geliştirilebileceği gibi, sosyal medya platformlarının da bu konuda atması gereken adımlar olduğu ortadadır. Bu anlamda, YouTube’da yayınlanan ve nefret söylemi içeren videoların platformdan kaldırılması için hem devlete, hem YouTube gibi platformlara, hem de internet kullanıcılarına çeşitli roller düşmektedir. Nefret söyleminin sıradanlaştığı ve normalleştirildiği YouTube ve diğer tüm yeni medya platformlarında nefret söylemini en başından ciddiye almak, bu türdeki söylemlere yönelik tedbirler alınmasını sağlamak ve internet kullanıcılarına bu konuda gerekli eğitimleri vermek bireysel hakların gözetilmesi ve toplumsal huzurun sağlanması için hayati önemdedir.

Kaynakça

- Adl.org. (2018), “*Pyramid of Hate*”, <https://www.adl.org/sites/default/files/documents/pyramid-of-hate.pdf>. Erişim tarihi: 12 Ekim 2018.
- Ataman, H. (2012). *Nefret Söylemi Ve/Veya Nefret Suçları*. 1. Baskı. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Aygül, E. (2010). *Yeni Medyada Nefret Söylemi*. 1. Baskı. İstanbul: Kalkedon Yayınları.
- Binark, M. (2010). *Yeni Medyada Nefret Söylemi*. 1. Baskı. İstanbul: Kalkedon Yayınları.
- Binark, M., Çomu, T. (2012). “Sosyal Medyanın Nefret Söylemi için Kullanılması İfade Özgürlüğü Değildir!”, <http://yenimedya.wordpress.com/2012/01/20/sosyal-medyanin-nefret-soylemi-icin-kullanilmasi-ifade-ozgurlugu-degildir/>. Erişim tarihi: 12.10.2018.
- Çomu, T. (2010). *Yeni Medyada Nefret Söylemi*. 1. Baskı. İstanbul: Kalkedon Yayınları.
- Euronews. (2019), “*Nefret Söylemi Çıkmazında Suriyeli Sığınmacılar*”, <https://tr.euronews.com/2019/01/05/nefret-soylemi-cikmazinda-suriyeli-siginmacilar>. Erişim tarihi: 24.04.2019.
- Gidişoğlu, S., Rızvanoğlu, K. (2012). *Nefret Söylemi Ve/Veya Nefret Suçları*. 1. Baskı. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- İnceoğlu, Y., Sözeri, C. (2012). *Nefret Söylemi Ve/Veya Nefret Suçları*. 1. Baskı. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Karaduman, S. (2017). Eleştirel Söylem Çözümlemesinin Eleştirel Haber Araştırmalarına Katkısı ve Sunduğu Perspektif. *Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 31-46.
- Kuş, O. (2016). Dijital Nefret Söylemini Anlamak: Suriyeli Mülteci Krizi Örnek Olayı Bağlamında BBC World Service Facebook Sayfasına Gelen Yorumların Metin Madenciliği Tekniği ile Analizi. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 97-121.
- Mülteci Hakları Derneği. (2019), “Hangi Ülkede Ne Kadar Mülteci Var?”, <https://www.umhd.org.tr/2018/03/hangi-ulkede-ne-kadar-multeci-var/>. Erişim tarihi: 26 Nisan 2019.
- Parekh, B. (2006). Hate speech: Is there a case for banning? *Public Policy Research*, 12(4), 213-223.
- Sayımer, İ., Derman, M. R. (2017). Syrian Refugees as Victims of Fear and Danger Discourse in Social Media: A Youtube Analysis. *Global Media Journal TR Edition*, 8(15), 384-403.
- Van Dijk, T. A. (2010). *Nefret Suçları ve Nefret Söylemi*. 1. Baskı. İstanbul: Hrant Dink Foundation.
- Vardal, Z.B. (2015). Nefret Söylemi ve Yeni Medya. *Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 132-156.
- Yıldız, E. (2018). Twitter’da ve Çevrimiçi Bir Gazetede Yer Alan Nefret Söylemlerinin Karşılaştırılması: Suriyeli Mülteciler Örneği. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 8(9), 760-793.
- Yılmaz, H. (2015). *İfade Özgürlüğü Sorunu Olarak Nefret Söylemi*. 1. Baskı. Ankara: Adalet Yayınevi.

YouTube. (2018) “Nefret Söylemi Politikası”, <https://support.google.com/youtube/answer/2801939?hl=tr>. Erişim tarihi 12.10.2018.

Ek-1

Görüntü	Ses
Videoda sokaktaki Suriyeli ve Türkçe bilmeyen bir çocuk sakız, çikolata, tespah, şekerleme gibi ürünler satmaktadır. Videoda dışarıda çay bahçesinde benzer bir yerde oturan iki kişinin Suriyeli ve Türkçe konuşmayan bir çocukla olan diyalogu kayda alınmıştır. Video çeken kişinin yalnızca sesi duyulmakta, yüzü görünmemektedir. Videoda çocuktan bir ürün satın alan kişinin ise hem sesi duyulmakta hem de yüzü görünmektedir.	Video çeken kişi çocuğa; -“Ne kadar bu?” diye sormaktadır. Çocuk “1 lira” demektedir. -“Şu?” -“5”. -“Şu? Zikir tespahi?” -“Tespah?” -“Evet”, -“5”. -“Bu ne kadar?” -“Üç” -“Üç mü?” (Çocuk kafa sallayarak onay verir.) -“İşler nasıl?”
0.1 Video çeken kişi çocuğa tek tek sattığı ürünlerin fiyatlarını sormaktadır, çocuk da ürünlerin fiyatlarını söylemekte ve el hareketleriyle ürünlerin fiyatını göstermektedir.	Çocuğun verdiği yanıt farklı bir dil konuşmasından dolayı anlaşılmamaktadır. Bunun üzerine ilgili kişi “Anlaşılmıyor ki reyis ne diyorsun?” demektedir. Çocuk Türkçe sorulan sorulara yanıt verse de söylediği anlaşılmamaktadır. Daha sonra bu kişi çocuğa “Halinden memnun musun?” diye sormaktadır. Çocuk yanıt verse de söylediği yine anlaşılmamaktadır. Videodaki diğer kişi çocuğa para vererek “Al bakalım” demektedir. Videoyu çeken kişi diğer kişiye aldığı ürünleri kastederek “Yok, yok, alma, alma” demektedir. Çocuk ise bu esnada parası ödenmiş olan iki ürünü ilgili kişilerin önündeki masaya bırakmıştır. Videoyu çeken kişi diğer kişiye tekrar “Yok, yok, alma, alma” demektedir. Ürünleri çocuğa geri vermek isteseler de çocuk parası ödenmiş olan ürünleri geri almak istememektedir. “Hayır, hayır, bunları al” diyerek ürünleri çocuğa vermek isteseler de çocuk parasını aldığı ve satış yaptığı ürünleri almak istememektedir. Videoda yüzü görünen kişi “Bak ne kadar onurlu çocuk görüyor musun? Gel buraya, gel” deyip çocuğu yanına çağırılmaktadır, ancak buna rağmen Suriyeli çocuk bu kişilerin yanından hızla uzaklaşmaktadır. Videodaki kişiler “Allah Allah” diyerek şaşkınlıklarını belirtmektedir.

Ek-2

Görüntü	Ses
1,07 saniye süren videoda iki erkek boksör kapalı bir mekânda antrenman yapmaktadır.	Antrenman sırasındaki yumruk sesleri duyulmaktadır. Videonun sonunda “Bitti mi? 2. Round var.” dendiği duyulmaktadır.

Ek-3

Görüntü	Ses
Bu videoda iki Suriyeli çocuk mendil satarken polis ve zabıta tarafından yakalanmıştır. Videoda çocuklara parayı nasıl kazandıkları, kim tarafından çalıştırıldıkları ve ne için harcadıkları sorulmaktadır.	
0.05 Suriyeli çocuk (yanında bir de kız çocuk vardır) konuşmaktadır.	
0.10 Videonun ilerideki kısmında Suriyeli çocuktan cebindeki paraları çıkartıp sayması istenmektedir.	-Suriyeli misiniz? -Evet -Neden mendil satıyorsunuz? -Kardeşim yemek alıyor. -Peki sizi kim çalıştırıyor? Aileniz mi çalıştırıyor yoksa başka birileri mi? -Yok. Kimse bizimle çalışmaz. -Kazandığınız parayla ne yapıyorsunuz? -Yemek alıyoruz. -Bir cebindeki çıkar say hele. -30 lira. -Tamam çıkar, say. -Çıkart, çıkart, çıkart, say. -Bu 5. -Tamam çıkart. -8, 9, ağabey 10.
0.56 İki çocuk polisler ile birlikte sokakta yürümektedir.	
1.06 Yoldan geçen bir esnaf söze girer.	

Videonun ilerleyen kısımlarında yoldan geçmekte olan bir esnaf şu şekilde söze girmektedir: **“Bunları memlekete koysunlar, memlekete... Suriye’ye gitsinler. Başka bir şey demiyorum.**

Tayyip Erdoğan bunları başımıza yığmışsa Suriye'ye gitsinler. Nasıl göndermişeler öyle alsınlar.” Esnafa yöneltilen “Genelde ne yapıyorlar?” sorusuna, ilgili kişi şöyle bir yanıt vermiştir: **“Hırsızlık, her türlü pislik. Her türlü pislik, her türlü hırsızlık.”** Bu kişiye şöyle bir soru daha sorulmaktadır: “Esnaf olarak gördüğünüz ne Suriyelilerden?” Gelen yanıt şu şekildedir: **“Ne görmedik ki? Bisiklet çalmalar mı dersin, ondan sonra motor çalmalar mı dersin? Benim motorum gitti, memur arkadaşlar on beş gün sonra olay yeri incelemeye geliyor. Motorumu dahi çaldılar. Bunlardan her türlü, her şey beklenir.”** Videoda söze karışan birisi “Işıklarda arabaların önüne atıyorlar.” dedikten sonra ilgili esnaf, **“Her türlü, her türlü... Bildiğin dilenciler.”** demektedir.

Ek-4

Görüntü	Ses
<p>Bu videoyu kayda alan kişinin kimliği belirsizdir. Videoyu kayda alan kişi videodaki Suriyelilerin lüks bir araçtan inip dilencilik yaptığını iddia etmektedir, ancak videoda lüks araca ilişkin herhangi bir görüntü bulunmamaktadır. Videoda trafikte durmakta olan araçların yanında duran ve dilencilik yaptığı iddia edilen çocuklar görülmekte, ayrıca kaldırımda oturmuş olan ve lüks araçtan inip dilencilik yaptığı iddia edilen bir kadının yerde oturduğu sırada çekilen görüntüleri ve videoyu çeken kişinin bu kadınla konuşma girişimi bulunmaktadır.</p> <p>0.1 Videodaki ilk karede “Sizi keriz yerine koyuyorlar” yazısı ve</p> <p>0.2 “Bakın nasıl kandırılıyorsunuz” yazısı göze çarpmaktadır.</p>	<p>Videoyu kayda alan kişinin, “Evet, yayına biraz geç başladım ama yaklaşık 20-25 saniye önce bu dilenen arkadaş son derece...” diyerek videoda araçlarının yanından geçen bir çocuğa doğru yaklaşmakta ve bir araçta ön tarafta yolcu koltuğunda oturmakta olan kadına “Az önce çok lüks bir arabadan indiler de ailecek. Tabii mesaiye başladılar. Şimdi çekiyorum, yayınlayacağım çünkü.” dediği görülmektedir. Daha sonra videoda araçların yanında yürüyen bir çocuk daha görülmektedir. Videonun ilerleyen kısmında videoyu kayda alan kişinin yerde oturmakta olan ve dilencilik yaptığı iddiasında bulunulan kadına, “Ne yok yok? O indiginiz lüks araba kiminde ablacığım? Lüks bir araban indiniz ya ailecek indiniz ya. Sen fotoğrafı bırak şimdi demin indiginiz lüks araç kimindi? Eşin miydi o senin? Deminden beri Türkçe konuşuyorsun şimdi ‘kittin kinne mi oldu?’? Anladım, anladım, hava diyorsun, sıcak diyorsun. Türk milleti diyorsun, gerizekalı diyorsun. Toplayalım diyorsun, çorba diyorsun, değil mi? Çok güzel, aferin.” dediği görülmektedir. Dilencilik yaptığı iddia edilen Suriyeli kadının Türkçe konuşmadığı ve konuşma boyunca Türkçe sorulara başka bir dilde yanıt vermeye çalıştığı görülmekte, arada Türkçe olarak yalnızca “Ağabey” ve “Git” kelimeleri duyulmaktadır. Videoyu kayda alan kişinin Suriyeli kadının söylediklerini kendine göre yorumlamakta ve kadının söylemediği şeyleri kadın söylemiş gibi aktarmaktadır.</p>

Ek-5

Görüntü	Ses
<p>0.1 Bu videoda Şanlıurfa’da açık bir alanda toplanmış olan, Suriyeli bir kişiyi protesto eden ve linç girişiminde bulunan bir kalabalık ve ilgili kişiyi linç girişiminden korumaya çalışan polisler gözükmemektedir.</p> <p>0.28 Videoda polise “kafa attığı” iddia edilen Suriyelinin polis tarafından koruma çemberine alındığı görülmektedir. Polise saldırdığı belirtilen kişi dışarıya çıktığı anda bir grup insanın saldırısına uğramaktadır, ancak polis aldığı güvenlik önlemleri ile bu kişiyi linç girişiminden korumaya çalışmaktadır. Videoda arbede ve linç görüntüleri mevcuttur.</p>	<p>Videodaki kalabalığın polise saldırdığı iddia edilen Suriyeli kişiyi protesto etme amaçlı yuhalama sesleri ve ıslıkladıkları duyulmaktadır.</p> <p>Videoda arka planda videonun başından sonuna kadar Grup Göktürkler’in “Gök Girsin Kızıl Çıksın” adlı parçası çalmaktadır. Bu parçanın videoda geçen kısmı ve videoda duyulan sözleri şu şekildedir: <i>“Selam nurlu sabaha. Gök girsin kızıl çıksın. Selam kutlu dergaha. Gök girsin kızıl çıksın. Gururumu satarsam, Türklüğe su katarsam, ite kemik atarsam, gök girsin kızıl çıksın. Terlemezse göynekler, sürçerse ak toynaklar, yüz bulursa oynaklar, gök girsin kızıl çıksın. Kuran deva her derde, düsturluk her derterde, sırt dayarsam namerde, gök girsin kızıl çıksın.”</i></p>

EXTENDED ABSTRACT

Hate speech cases are often present on new media platforms. Hate speech always has the potential to become a hate crime. In this sense, in everyday life, through mass media or on new media platforms, it is necessary to resist against the contents which include hate speech. When we look at the literature of hate speech, it is seen that the people who are most exposed to hate speech are LGBTQIA individuals, ethnic and religious minorities, foreigners, immigrants, refugees, women, people with disabilities and various illnesses. In the context of this study, the concepts of hate speech and hate crimes are discussed in the first part, and in the second part online hate speech is examined. The first part discusses the conceptual and legal aspects of hate speech and hate crime, while the second part focuses on hate speech on new media platforms. To do this, the third chapter focuses on videos including hate speech on YouTube, and in this context Youtube videos have been included in the population of the study, and the research sample is narrowing down to the word "Syrian". Sampling includes 5 videos uploaded to YouTube over the last two years, reaching the maximum number of views. These videos have been analyzed by Teun A. Van Dijk's Discourse Analysis Method. YouTube has established rules under the title "Hate speech" and underlines that there is a definite distinction between freedom of expression and hate speech. For this reason, videos with hate speech should be reported to YouTube by putting a flag on it, which means YouTube needs the support of its users about this issue. Despite this initiative of YouTube, the videos which include hate speech have not been completely removed from YouTube. In this study, YouTube was chosen as a platform where online hate speech can be observed in a public manner. Some videos are also including hate speech with lynche scenes. Because a Syrian woman cannot express herself in Turkish, a video of a person who makes the video by distorting the woman's conversations in Turkish is also an interesting example for the hate speech field. This is a case to be taken into consideration in terms of the point of hate speech. Hate speech has become a part of everyday life, and the racist, discriminatory, xenophobic thoughts that poison the minds can be seen in discourses and actions too. Such content can be easily shared even in an interactive and public area like YouTube, and the content containing hate speech can be instantly reach to large masses. Clone videos are also circulating on other websites, so videos containing hate speech can reach a large number of people by entering an endless loop. Comments to related videos are also worth reviewing. Even if the comments were not included in this analysis, the comments made on the sample videos and the videos that were allowed to comment were also observed to produce intense hate speech. In this sense, it is possible for those who want to study hate speech to contribute to the field by doing studies that they can handle these interpretations. As a result of this study, it is possible to say that the Syrian refugees on YouTube have become one of the subjects of hate speech.